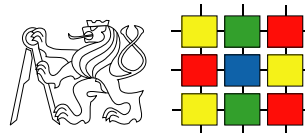


# Alternativní algoritmy prohledávání stavového prostoru

Michal Pěchouček

---

Department of Cybernetics  
Czech Technical University in Prague



<http://labe.felk.cvut.cz/~pechouc/kui/alter-noinfo.pdf>









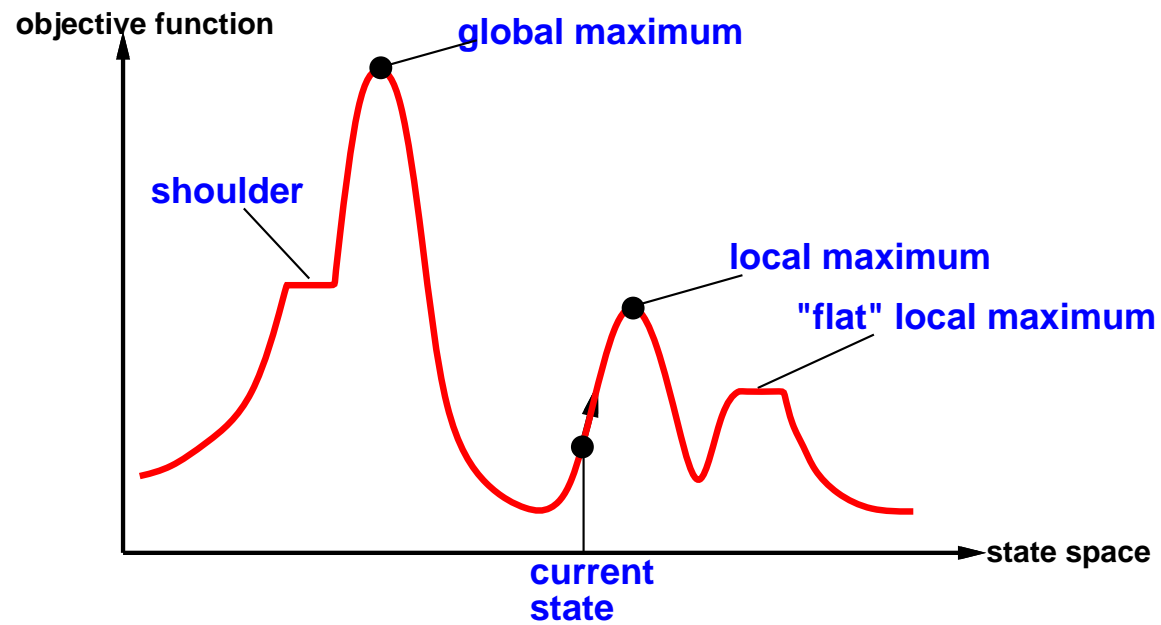




# Gradietní Algoritmus (Hill-climbing)



Je důležité zohlednit **tvar stavového prostoru**

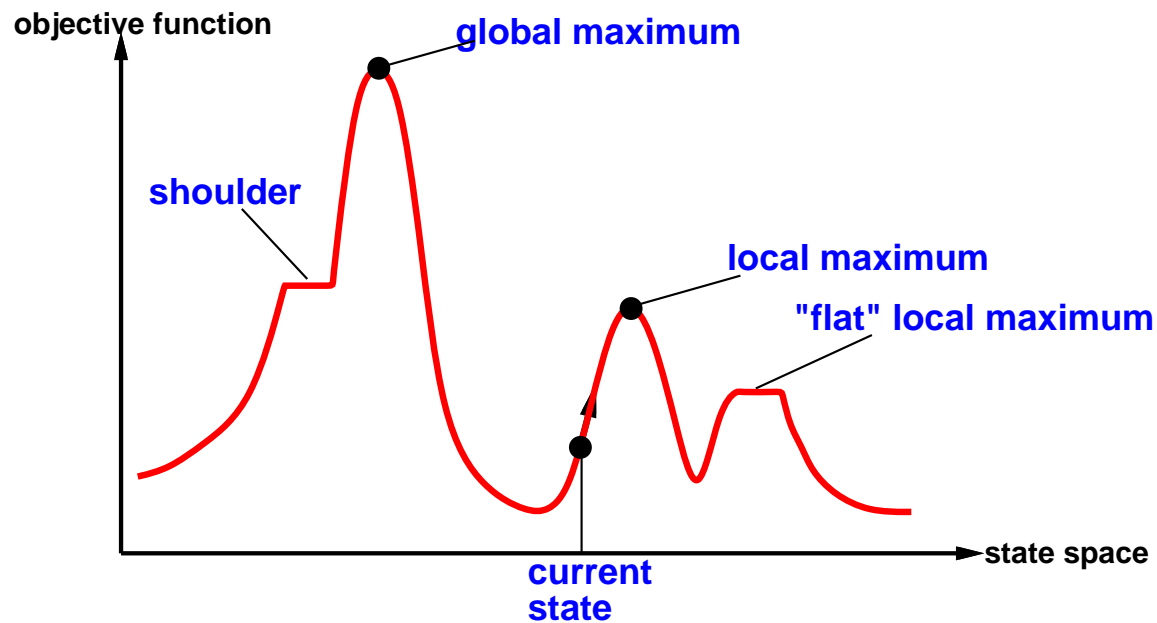






# Gradietní Algoritmus (Hill-climbing)

Je důležité zohlednit **tvar stavového prostoru**



- **Náhodně restartovaný gradietní algoritmus** (Random-restart hill climbing):
  - překoná lokální extrémy tím že opakuje algoritmus s náhodnými počátečními stavy
  - pro pravděpodobnost nalezení optima  $p$  potřebujeme  $1/p$  restartů
  - pro problém 8 královen, kde  $p \approx 0.14$  potřebujeme 7 iterací





Klíčová myšlenka: vyhnout se lokálním extrémům tím že umožníme několik špatných tahů  
*ale s postupně se snižující velikostí a frekvencí*

```
function SIMULATED-ANNEALING(problem, schedule) returns a solution state
  inputs: problem, a problem
            schedule, a mapping from time to “temperature”
  local variables: current, a node
                    next, a node
                    T, a “temperature” controlling prob. of downward steps

  current ← MAKE-NODE(INITIAL-STATE[problem])
  for t ← 1 to ∞ do
    T ← schedule[t]
    if T = 0 then return current
    next ← a randomly selected successor of current
    ΔE ← VALUE[next] – VALUE[current]
    if ΔE > 0 then current ← next
    else current ← next only with probability  $e^{\Delta E/T}$ 
```



## Local beam search

---

**Klíčová myšlenka:** udržovat si  $k$  stavů místo jednoho a vybrat si  $k$  nejlepších následníků

- není to stejné jako  $k$  prohledávání, které běží paralelně
- Prohledávání, které nachází dobré stavy expanduje směrem k dalšímu slibnému prohledávání

**Problem:** často všech  $k$  prohledávání skončí na stejném lokálním extrému

**Nápad:** vyberme  $k$  následníků náhodně randomly, s jistou preferencí těch dobrých

Analogie s přirozeným výběrem v přírodě





## Evoluční výpočty

---

**Genetické algoritmy, genetické programování** a další **evoluční strategie** jsou často řazeny (mylně) do kategorie metod konnekcionalismu. Jedná se však o netradiční metody umělé inteligence. Souhrnně se řadí s neuronovými sítěmi do kategorie metod zvaných **softcomputing**.

Genetické algoritmy představují speciální prohledávací technologii, která je založena na náhodné generaci většího množství stavů, jejich následné masivní evoluci.

- každý stav je reprezentován jako chromozóm (klasicky jako binární vektor, lze však i celočíselný vektor, matice, strom, ...)
- každý chromozóm je ohodnocen tzv. *fitness* funkcí – pouze kvalitní chromozómy mají šanci přežít do další generace
- v dlouhodobém horizontu stoupá průměrná hodnota fitness a nekvalitní chromozómy vymírají



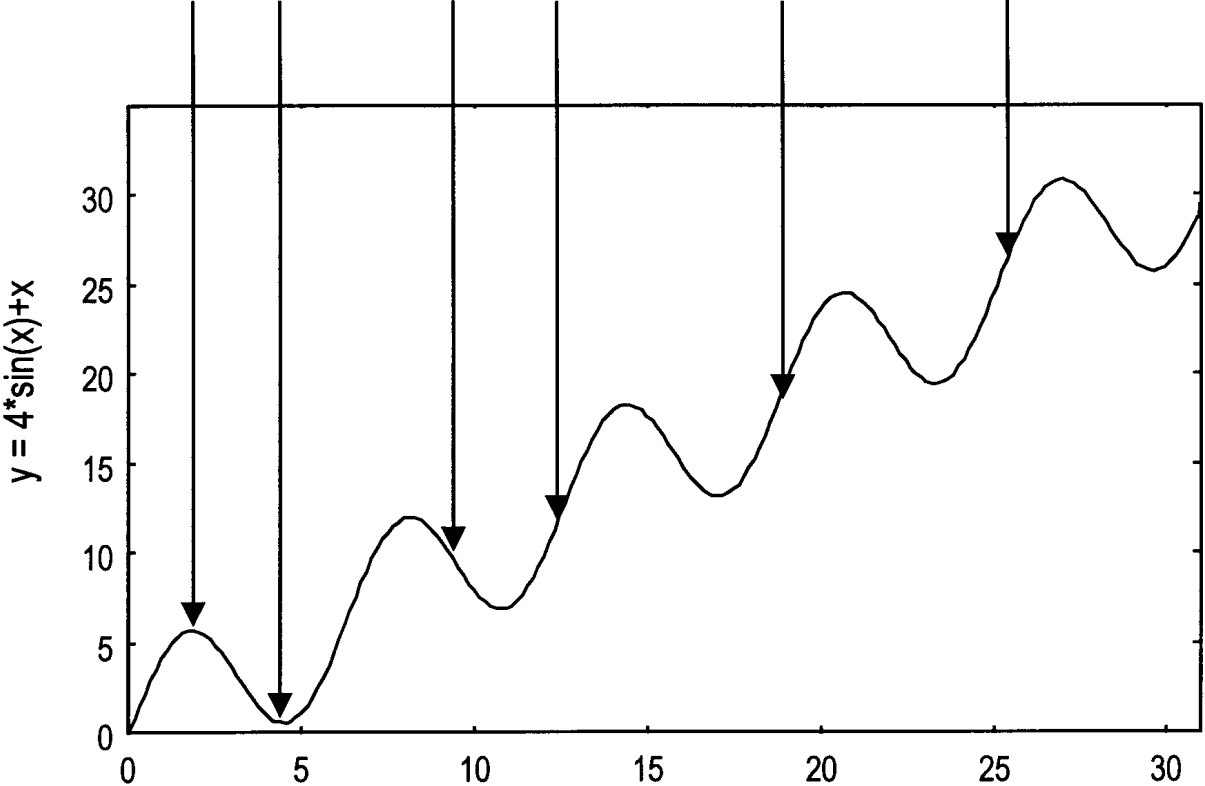
# Softcomputing (vsuvka)

---

- [http://en.wikipedia.org/wiki/Soft\\_computing](http://en.wikipedia.org/wiki/Soft_computing)
- do Softcomputingu patří:
  - Neuronové sítě
  - Fuzzy systémy
  - Evoluční výpočtu
  - Swarm inteligence (Inteligence založená na chování hejna)
  - Pravděpodobnostní modely (např. Baysovské sítě) ??











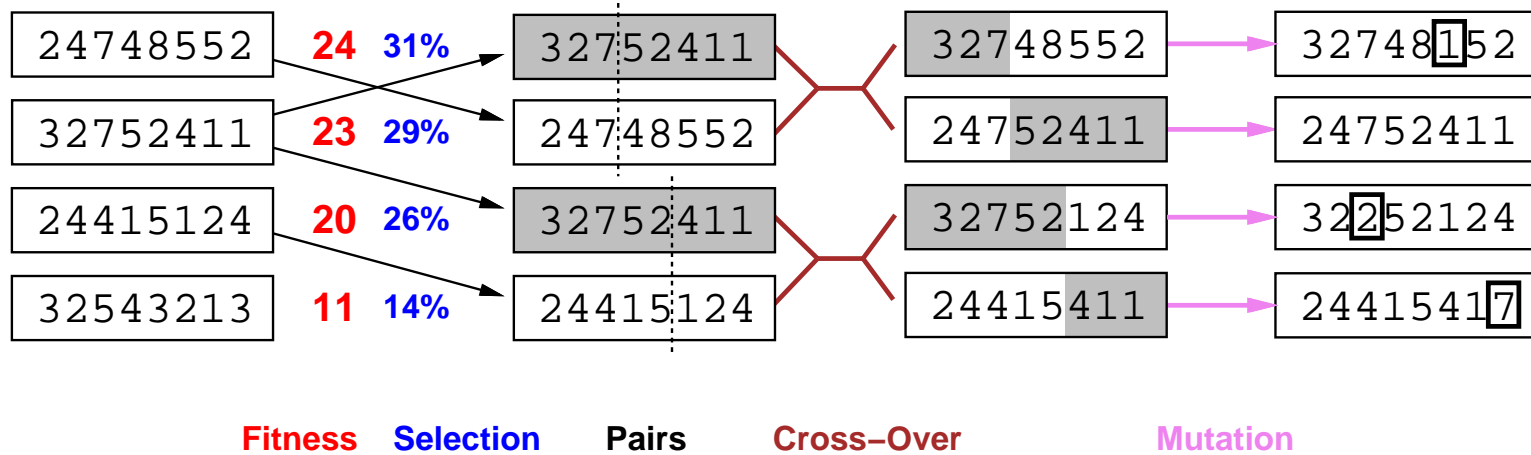




# Genetické algoritmy



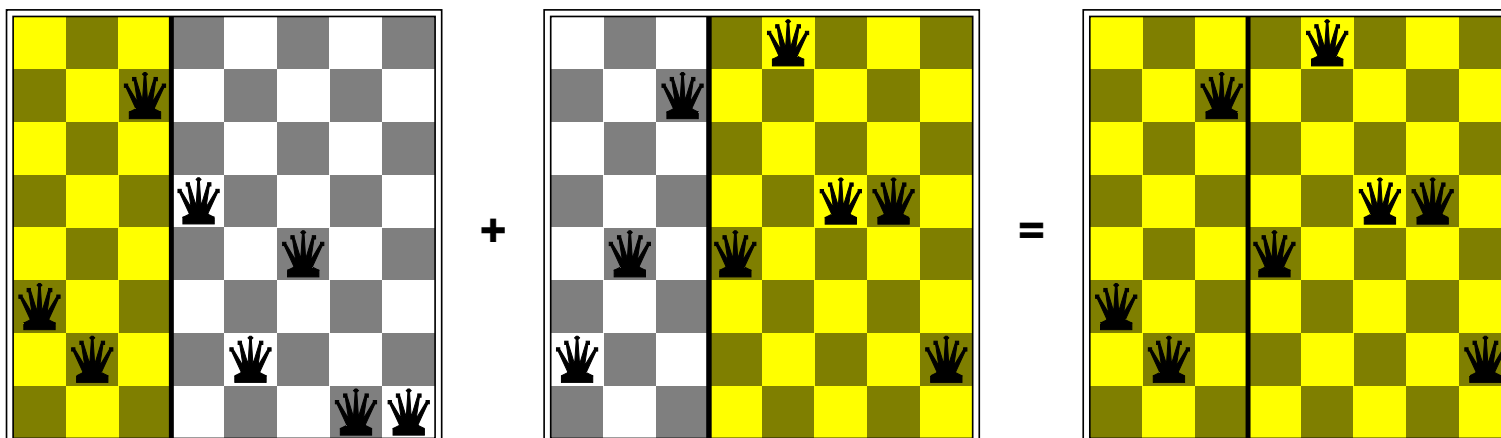
= stochastický local beam search + generování následníků z dvojic stavů





GAs požadují kódování stavů do řetězců (ale také matic, stromů či programů)

Křížení pomáhá v případě, že podřetězce obsahují smysluplné komponenty







# Problém splnění omezujících podmínek

---

## Constraint satisfaction problems (CSPs)

Mějme standardní prohledávací problém:

- **stav** je “black box” – libovolná datová struktura, která podporuje funkce `goal_test`, `eval`, `successor`

V problému splnění omezujících podmínek je pak

- **stav** definován pomocí *proměnných*  $X_i$  nabývajících *hodnot* ze specifické *domény*  $D_i$  (oboru hodnot)
- **goal\_test** je definován jako množina *omezení*, které specifikují možné kombinace hodnot pro podmnožiny proměnných









## Příklad: SUDOKU

---

- <http://www.websudoku.com/>
- Každá Sudoku má jedno unikátní logické řešení, kterého lze dosáhnout logicky, bez hádání.
- Každý řádek, každý sloupec i každá buňka 3x3 musí obsahovat všech 9 čísel

				9		3		
	2		6		1	5	9	
3			5		8		2	4
	9					4	8	
6			2		9			1
	5	2					3	
9	7		1		5			3
	3	8	7		4		1	
		5		8				

**Proměnné**  $X_{1,1}, \dots, X_{9,9}$

**Domény**  $D_i = \{1, \dots, 9\}$

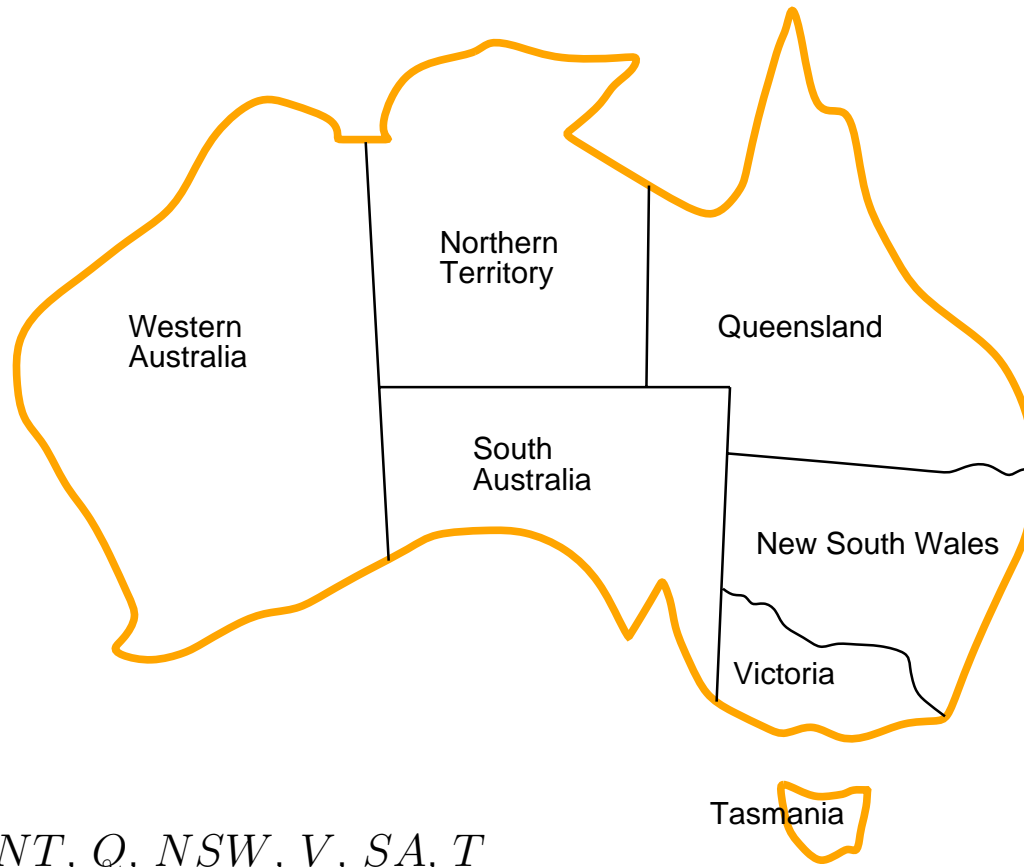
**Omezení:**  $X_{1,1} \neq X_{1,2}, \dots, X_{1,1} \neq X_{1,9}, \dots$  ve sloupcích, řádcích a blocích







# Příklad: Obarvení mapy



Proměnné  $WA, NT, Q, NSW, V, SA, T$

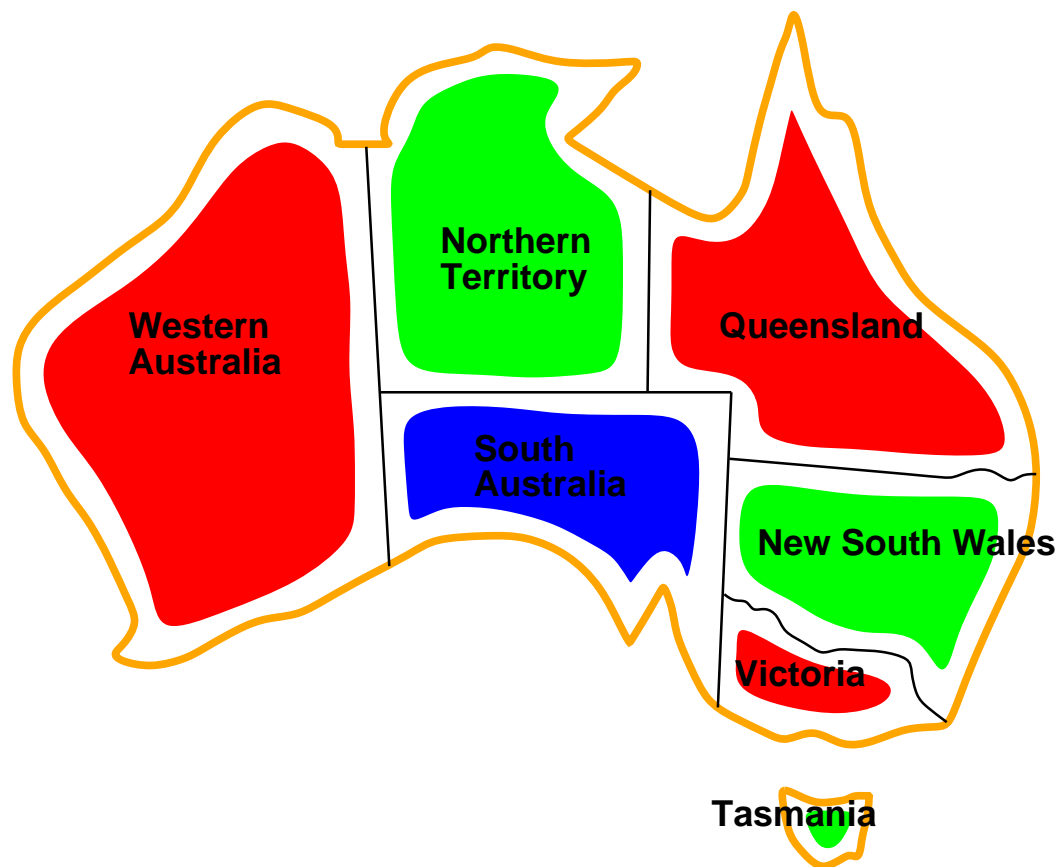
Domény  $D_i = \{red, green, blue\}$

Omezení: sousední oblasti se musejí odlišovat barvami e.g.,  $WA \neq NT$  (pokud to reprezentace

umožňuje), nebo  $(WA, NT) \in \{(red, green), (red, blue), (green, red), (green, blue), \dots\}$



## Příklad: Obarvení mapy



Řešení je přiřazení barev, které splňují daná omezení, např.,

$\{WA = red, NT = green, Q = red, NSW = green, V = red, SA = blue, T = green\}$

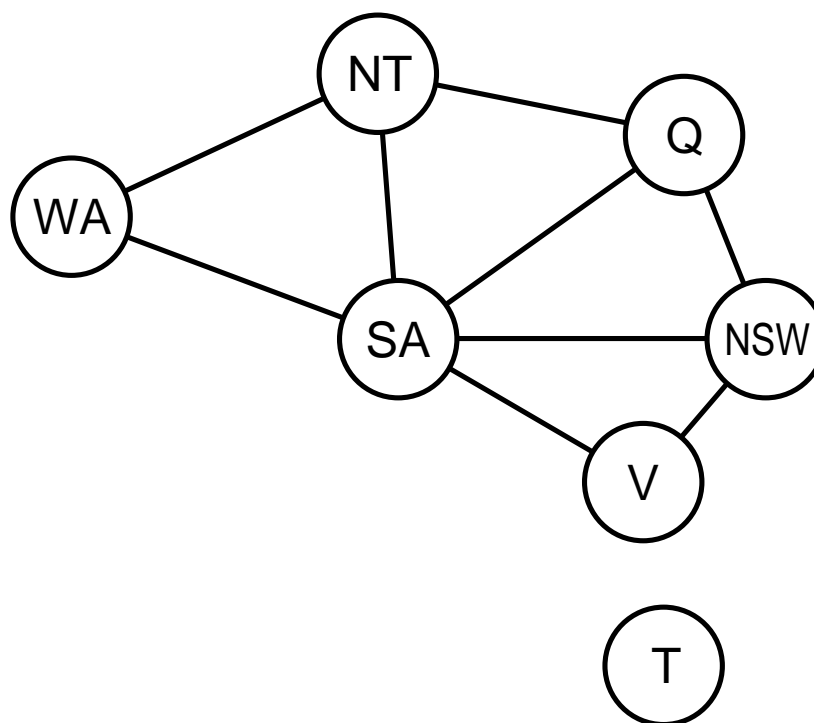


## Graf Omezení



**Binární CSP:** každé omezení specifikuje vztah mezi maximálně dvěmi proměnnými

**Graf Omezení:** uzly jsou proměnné, hrany jsou omezení



Obecný CSP algoritmus používá grafovou strukturu za účelem urychlení procesu prohledávání.  
např. umožní detekovat, že Tasmania je nezávislý subproblem!







## ■ Diskrétní proměnné:

- z konečné domény velikosti  $d \implies O(d^n)$  pro všechna přiřazení
  - \* např., Boolean CSPs, incl. Boolean satisfiability (NP-complete)
- z nekonečné domény (integers, strings, ...)
  - \* např., rozvrhování, proměnné pro každý start/end den pro každou úlohu
  - \* potřeba zavedení **jazyka omezení**, např.,  $StartJob_1 + 5 \leq StartJob_3$
  - \* **lineární** omezení jsou řešitelná, **nelineární** omezení jsou nerozhodnutelná

## ■ Spojité proměnné

- např.: start/end čas pro práci Hubblova Teleskopu
- lineární omezení jsou řešitelná v polynomiálním čase pomocí LP metod





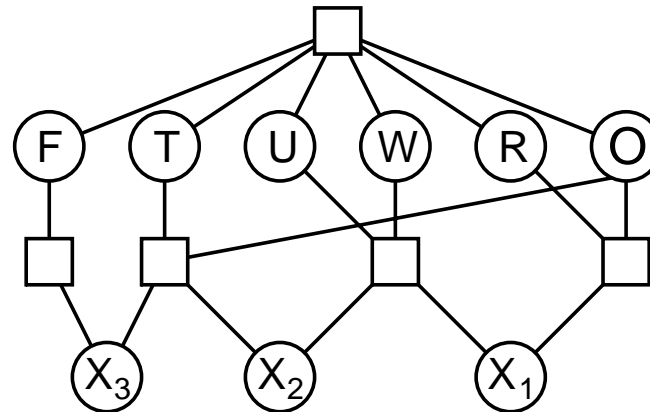
- **Unární** omezení pracuje výhradně s jednou proměnnou,  
e.g.,  $SA \neq green$
- **Binární** omezení pracuje s dvojicí proměnných,  
např.,  $SA \neq WA$
- **Omezení vyššího řádu** zahrnuje 3 a více proměnných,  
např., cryptaritmetika, sudoku, omezení relace mezi sloupci
- **Preference** (soft constraints), např., *red* je lepší než *green*  
často reprezentované pomocí ceny za každé přiřazení hodnoty proměnné  
→ vede na problémy optimalizace za omezujících podmínek  
(constrained optimization problems)

# Příklad: Cryptarithmic



$$\begin{array}{r} \text{T W O} \\ + \text{T W O} \\ \hline \text{F O U R} \end{array}$$

(a)



(b)

**Proměnné:**  $F T U W R O X_1 X_2 X_3$

**Domény:**  $\{0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9\}$

**Omezení**

$$\text{alldiff}(F, T, U, W, R, O)$$

$$O + O = R + 10 \cdot X_1, \text{ etc.}$$





# Problémy CSP v reálném světě

---

- Přiřazovací (assignment) problémy  
např., kdo učí jaký předmět
- Rozvrhovací (timetabling) problémy  
např., jaký předmět se učí kdy a kde?
- Rozvrhovací (Factory scheduling) problém  
jak narozvrhovat vhodné operace na vhodné stroje ve vhodný čas  
při zachování vzájemné provázanosti strojů i operací
- Konfigurační problém  
problém sestavení hardwaru, problém konfigurace sítě
- Transportní problém  
problém rozvrhování průběžných logistických operací
- Problém prostorového uspořádání (Floorplanning)

Mnohé reálné problémy obsahují proměnné s oborem reálných čísel





# Specifikace prohledávacího algoritmu pro CSP

---

Začneme s nejjednodušším algoritmem a postupně ho zlepšíme

Stavy jsou definovány pomocí dosud přiřazených hodnot proměnným

- **Počáteční stav:** prázdné přiřazení,  $\emptyset$
- **Operátor expanze:** přiřadí hodnotu jedné nepřiřazené proměnné tak, aby nedošlo ke konfliktu se současným přiřazením.  
 $\implies$  vrátí FAIL když nelze expandovat
- **Goal test:** aktuální přiřazení je úplné





# Specifikace prohledávacího algoritmu pro CSP

---

Začněme s nejjednodušším algoritmem a postupně ho zlepšíme

Stavy jsou definovány pomocí dosud přiřazených hodnot proměnným

- **Počáteční stav:** prázdné přiřazení,  $\emptyset$
- **Operátor expanze:** přiřadí hodnotu jedné nepřiřazené proměnné tak, aby nedošlo ke konfliktu se současným přiřazením.  
⇒ vrátí FAIL když nelze expandovat
- **Goal test:** aktuální přiřazení je úplné

Vlastnosti:

- tento algoritmus funguje pro všechny CSP
- každé řešení se nachází v hloubce  $n$  s  $n$  proměnnými  
⇒ lze použít depth-first search
- cesta není důležitá
- faktor větvení v hloubce  $l$  je  $b = (n - l)d$ , tedy  $n!d^n$  uzlů!!!!





# Backtracking search (zpětné prohledávání)

---

- Backtracking search – prohledávání založené na zpětném vyhledávání, nebo na inteligentním navrácení se

Přiřazení proměnných je **komutativní**, t.j.,

[nejprve  $WA = red$  pak  $NT = green$ ]

je stejné jako

[nejprve  $NT = green$  pak  $WA = red$ ]

Je třeba přiřadit právě jednu proměnnou v každém uzlu

$\implies b = d$  a existuje  $d^n$  uzlů kde  $n$  je velikost domény

Prohledávání do hloubky pro CSPs s přiřazováním jedné proměnné se nazývá **backtracking search**

Backtracking search je základní neinformovaný algoritmus pro řešení CSPs

Může řešit problém  $n$ -královen s přibližně  $n \approx 25$





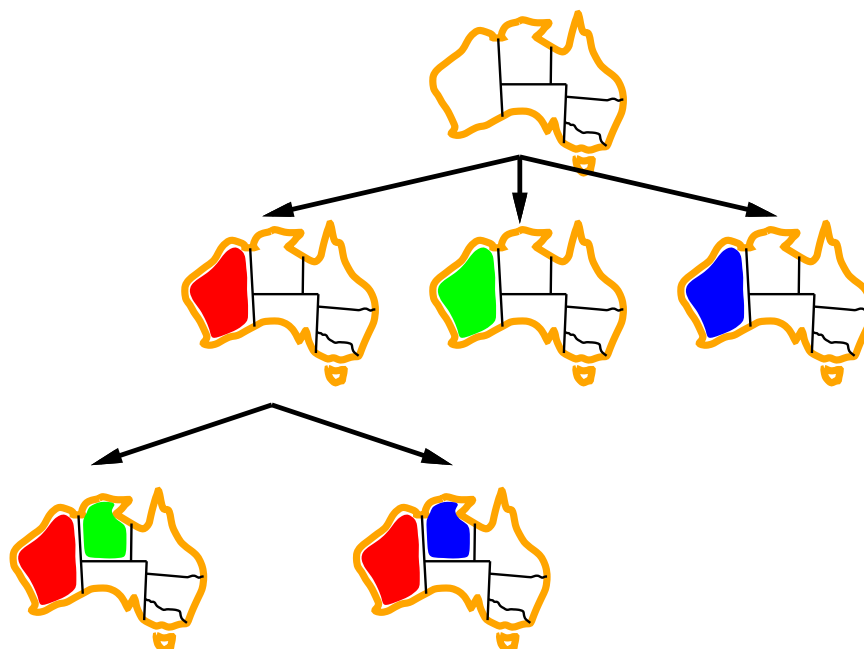
```
function BACKTRACKING-SEARCH(csp) returns solution/failure
  return RECURSIVE-BACKTRACKING({ }, csp)

function RECURSIVE-BACKTRACKING(assignment, csp) returns soln/failure
  if assignment is complete then return assignment
  var ← SELECT-UNASSIGNED-VARIABLE(VARIABLES[csp], assignment, csp)
  for each value in ORDER-DOMAIN-VALUES(var, assignment, csp) do
    if value is consistent with assignment given CONSTRAINTS[csp] then
      add {var = value} to assignment
      result ← RECURSIVE-BACKTRACKING(assignment, csp)
      if result ≠ failure then return result
      remove {var = value} from assignment
  return failure
```

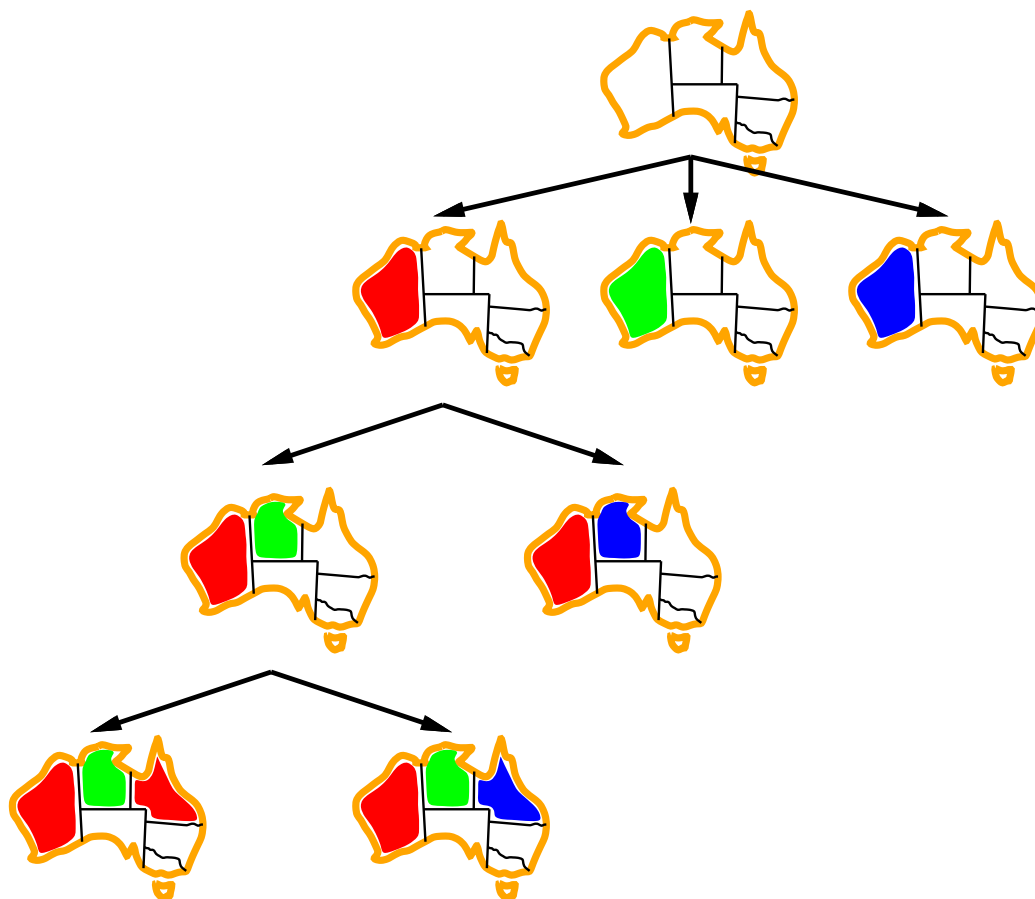








# Zpětné prohledávání



## Zlepšení efektivity zpětného prohledávání

---



*Obecné* metody lze zlepšit, bude-li se algoritmus schopen správně rozhodnout:

1. kterou proměnnou přiřadit v příštím kole?
2. v jakém pořadí bychom měli zkoušet hodnoty?
3. můžeme dopředu předvídat nevyhnutelné selhání přiřazení (failures)?
4. lze využít předem známá struktura problému?





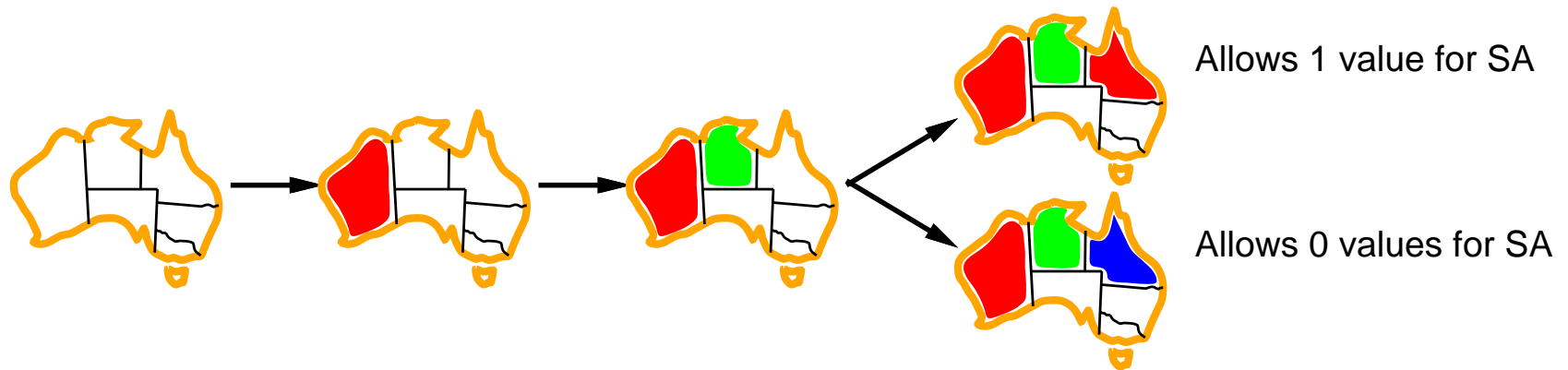


## Nejméně omezující hodnota



pro danou proměnnou vyber hodnotu, která ji nejméně omezuje (**least-constraining value**):

- tato hodnota vyřadí nejméně hodnot pro ostatní proměnné



Za kombinace těchto heuristik lze řešit až 1000 královen

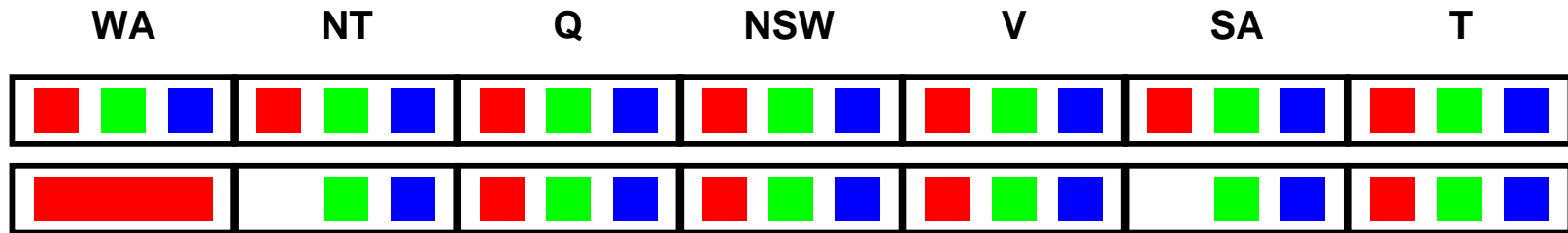
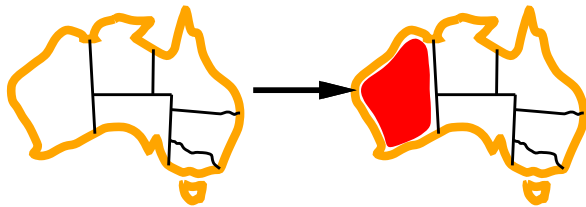




# Dopředná kontrola (Forward checking)



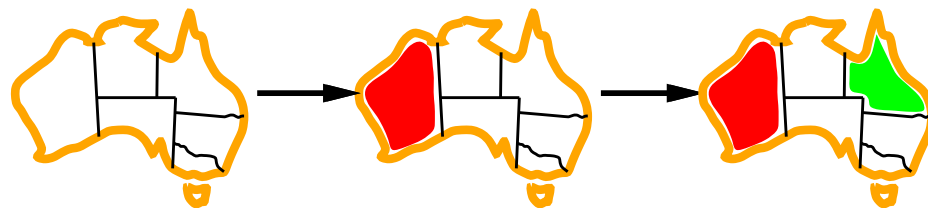
**Hlavní myšlenka:** Pamatovat si přípustné zbývající hodnoty pro nepřřižené proměnné  
Ukončit prohledávání, když už žádná proměnná nemá žádnou legální hodnotu.



# Dopředná kontrola (Forward checking)



**Hlavní myšlenka:** Pamatovat si přípustné zbývající hodnoty pro nepřřazené proměnné  
Ukončit prohledávání, když už žádná proměnná nemá žádnou legální hodnotu.



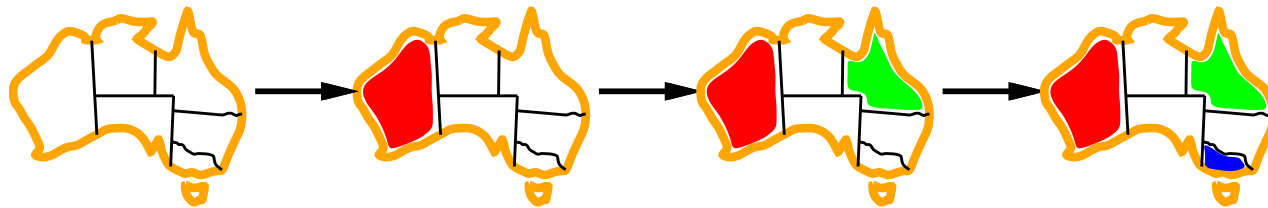
WA	NT	Q	NSW	V	SA	T
■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■
■■■■■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■
■■■■■	■ ■ ■	■■■■■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■	■ ■ ■



# Dopředná kontrola (Forward checking)



**Hlavní myšlenka:** Pamatovat si přípustné zbývající hodnoty pro nepřřazené proměnné  
Ukončit prohledávání, když už žádná proměnná nemá žádnou legální hodnotu.

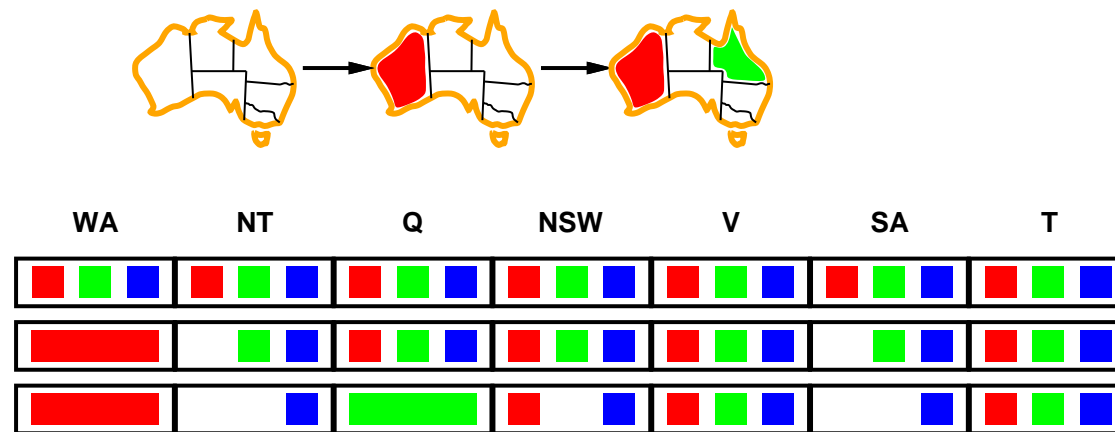


WA	NT	Q	NSW	V	SA	T
Red, Green, Blue	Red, Green, Blue	Red, Green, Blue	Red, Green, Blue	Red, Green, Blue	Red, Green, Blue	Red, Green, Blue
Red	Green, Blue	Red, Green, Blue	Red, Green, Blue	Red, Green, Blue	Green, Blue	Red, Green, Blue
Red	Blue	Green	Red, Blue	Red, Green, Blue	Blue	Red, Green, Blue
Red	Blue	Green	Red	Blue		Red, Green, Blue



# Šíření omezení (Constrain propagation)

Dopředná kontrola šíří informace od přiřazených k nepřiřazeným proměnným, ale nedetekuje všechna budoucí selhání:



*NT* and *SA* nemohou být zároveň modré!

**Šíření omezení** opakovaně vynucuje omezení lokálně



- mapa USA: barvení mapy USA pomocí 4 barev
- $n$ -královen: řešení 2 až 50-královen
- zebra: logická hádanka (viz následující slide)
- random1, random 2: umělé problémy

problém	BCK	BCK+MRV	FCH	FCH+MRV
mapa USA	(> 1.000K)	(> 1.000K)	2K	60
$n$ -královen	(> 40.000K)	13.500K	(> 40.000K)	817K
zebra	3.859K	1K	35K	0.5K
random1	4.15K	3K	26K	2K
random2	942K	27K	77K	15K

měříme medián počtu kontroly konzistence (přes 5 testů), výraz v závorce znamená, že po tolika operacích nebylo nalezeno řešení.



# Porovnání



**ZEBRA:** Consider the following logic puzzle: In five houses, each with a different color, live 5 persons of different nationalities, each of whom prefer a different brand of cigarette, a different drink, and a different pet. Given the following facts, the question to answer is “Where does the zebra live, and in which house do they drink water?”

The Englishman lives in the red house.

The Spaniard owns the dog.

The Norwegian lives in the first house on the left.

Kools are smoked in the yellow house.

The man who smokes Chesterfields lives in the house next to the man with the fox.

The Norwegian lives next to the blue house.

The Winston smoker owns snails.

The Lucky Strike smoker drinks orange juice.

The Ukrainian drinks tea.

The Japanese smokes Parliaments.

Kools are smoked in the house next to the house where the horse is kept.

Coffee is drunk in the green house.

The Green house is immediately to the right (your right) of the ivory house.

Milk is drunk in the middle house.

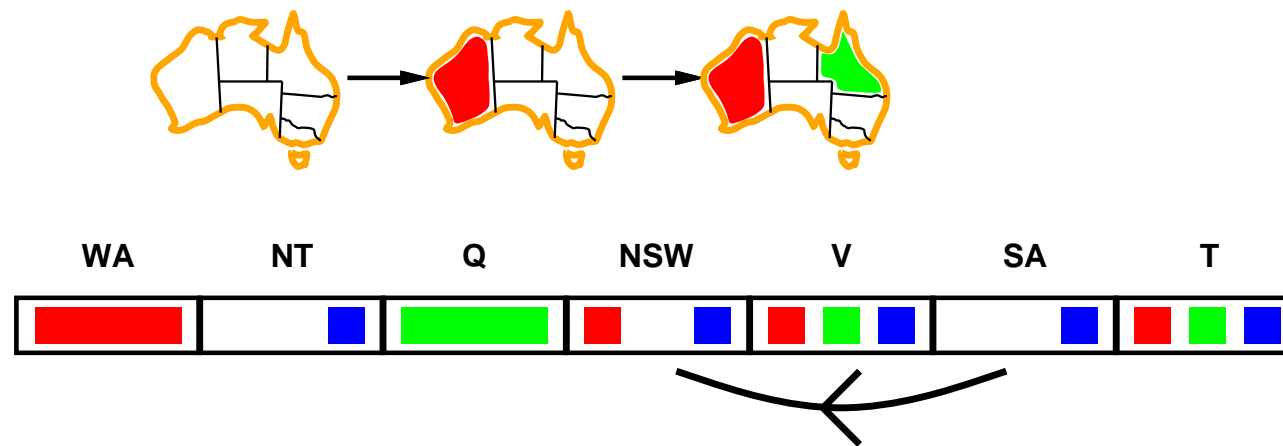




# Konzistence hran

Nejjednodušší forma šíření umožňuje konzistenci hran

$X \rightarrow Y$  je konzistentní právě když  
pro každou hodnotu  $x$  z  $X$  existuješ nějaké přípustné  $y$



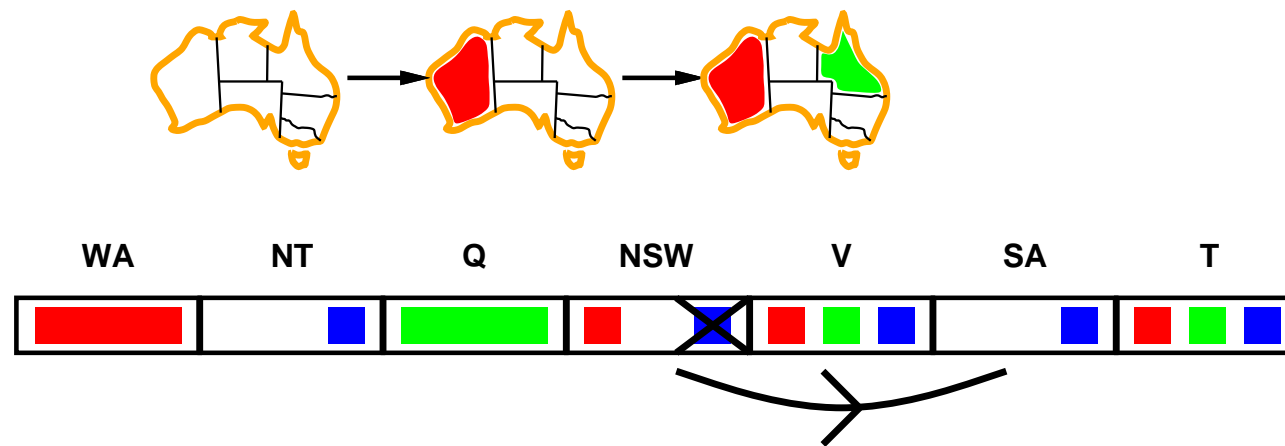




# Konzistence hran

Nejjednodušší forma šíření umožňuje konzistenci hran

$X \rightarrow Y$  je konzistentní právě když  
pro každou hodnotu  $x$  z  $X$  existuje nějaké přípustné  $y$

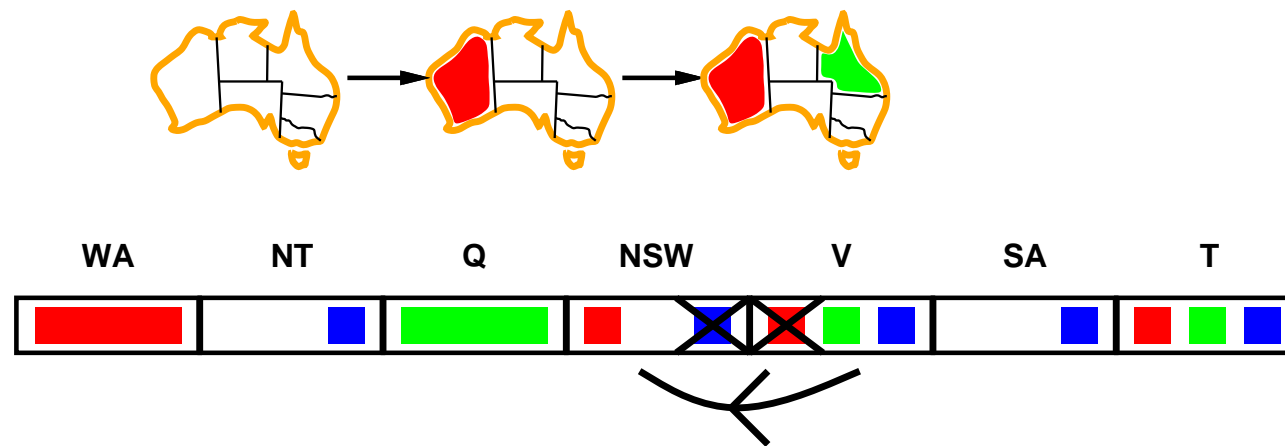




# Konzistence hran

Nejjednodušší forma šíření umožňuje konzistenci hran

$X \rightarrow Y$  je konzistentní právě když  
pro každou hodnotu  $x$  z  $X$  existuje nějaké přípustné  $y$



V případě, že  $X$  ztratí hodnotu, souseda  $X$  je třeba znovu zkontrolovat

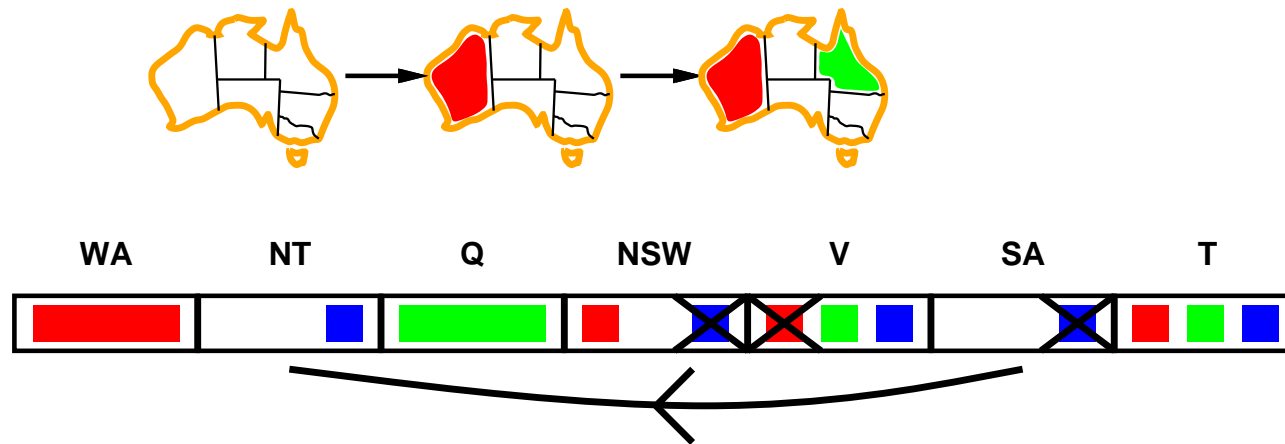




# Konzistence hran

Nejjednodušší forma šíření umožňuje konzistenci hran

$X \rightarrow Y$  je konzistentní právě když  
pro každou hodnotu  $x$  z  $X$  existuješ nějaké přípusné  $y$



V případě, že  $X$  ztratí hodnotu, souseda  $X$  je třeba znovu zkontrolovat

Konzistence hran detekuje selhání dříve než dopředná kontrola

Může běžet jako preprocessor or nebo po každém přiřazení



**function** AC-3(*csp*) **returns** the CSP, possibly with reduced domains

**inputs:** *csp*, a binary CSP with variables  $\{X_1, X_2, \dots, X_n\}$

**local variables:** *queue*, a queue of arcs, initially all the arcs in *csp*

**while** *queue* is not empty **do**

$(X_i, X_j) \leftarrow \text{REMOVE-FIRST}(\textit{queue})$

**if** REMOVE-INCONSISTENT-VALUES( $X_i, X_j$ ) **then**

**for each**  $X_k$  **in** NEIGHBORS[ $X_i$ ] **do**

            add  $(X_k, X_i)$  to *queue*

---

**function** REMOVE-INCONSISTENT-VALUES( $X_i, X_j$ ) **returns** true iff succeeds

*removed*  $\leftarrow$  false

**for each**  $x$  **in** DOMAIN[ $X_i$ ] **do**

**if** no value  $y$  in DOMAIN[ $X_j$ ] allows  $(x, y)$  to satisfy the constraint  $X_i \leftrightarrow X_j$

**then** delete  $x$  from DOMAIN[ $X_i$ ]; *removed*  $\leftarrow$  true

**return** *removed*

$O(n^2d^3)$ , lze redukovat do  $O(n^2d^2)$  (ale detekce všech je NP-hard)





## Použití algoritmů lokálního prohledávání pro CSP

---

- Gradientní metody pracují zpravidla s **množinou úplných konfigurací**, t.j., všechny proměnné jsou přiřazeny
- Aplikace na problém CSPs:
  - umožnit práci se stavy s nesplněnými omezeními
  - zavést operátory *znovupřiřazení* (změny) hodnot proměnných
- **Výběr proměnných:** náhodně vybrat konfliktní proměnnou
- **Výběr hodnoty:** například pomocí **min-conflicts** heuristiky:
  - vyber takovou hodnotu, která bude porušovat minimální počet omezení t.j., gradientní prohledávání s  $h(n) = \text{počet nesplněných omezení}$



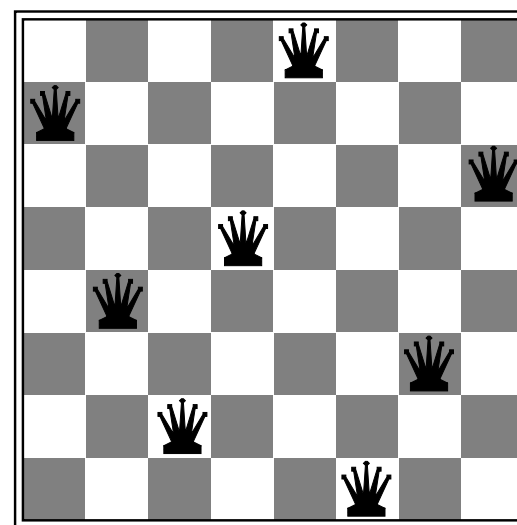
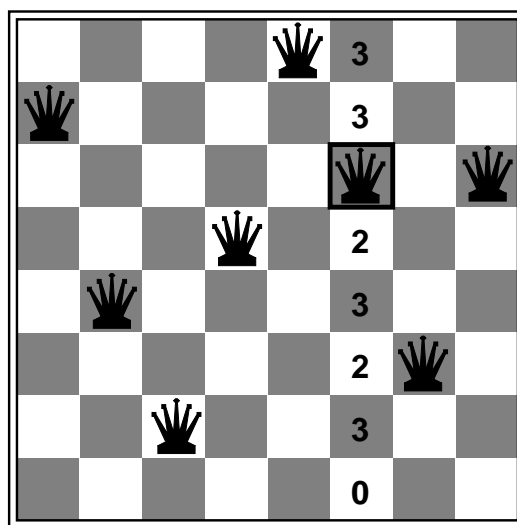
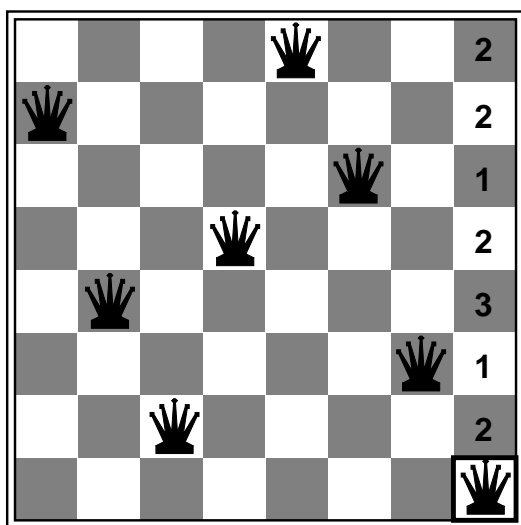


```
function MIN-CONFLICTS(csp, max_steps) returns a solution or failure
  inputs: csp, a constraint satisfaction problem
           max_steps, the number of steps allowed before giving up

  current ← an initial complete assignment for csp
  for i = 1 to max_steps do
    if current is a solution for csp then return current
    var ← a randomly chosen, conflicted variable from VARIABLES[csp]
    value ← the value v for var that minimizes CONFLICTS(var, v, current, csp)
    set var = value in current
  return failure
```



# Příklad: 8-královen





- mapa USA: barvení mapy USA pomocí 4 barev
- $n$ -královen: řešení 2 až 50-královen
- zebra: logická hádanka (viz následující slide)
- random1, random 2: umělé problémy

problém	BCK	BCK+MRV	FCH	FCH+MRV	MIN-CON
mapa USA	(> 1.000K)	(> 1.000K)	2K	60	64
$n$ -královen	(> 40.000K)	13.500K	(> 40.000K)	817K	4K
zebra	3.859K	1K	35K	0.5K	2K
random1	4.15K	3K	26K	2K	
random2	942K	27K	77K	15K	

měříme medián počtu kontroly konzistence (přes 5 testů), výraz v závorce znamená, že po tolika operacích nebylo nalezeno řešení.

